

"Bemoeizorg"

Gerard Lohuis

Jules Tielens en Maurits Verster, "Bemoeizorg" ISBN 9789058981691
Uitgeverij de Tijdstroom, pag. 336, prijs 25,00 euro.

*At night the highway's diesel roar
Speaks to me and tells me more
Than any book I've ever read
Or anything you ever said (Henry Rollins)*

De ongeletterde, stille luisteraar weet soms meer dan de wetenschapper die alsmaar spreekt, omdat niet alleen woorden zeggen wat er bedoeld wordt. Omdat niet alles wat onderzocht en bewezen is, hoe goed onderbouwd en bruikbaar dit op papier ook mag zijn, altijd en overal werkt. Bemoeizorg is nu eenmaal de zorg die actief en buiten de deuren van het kantoor wordt geboden aan mensen die zorg mijden, ernstige problemen hebben en daarom recht hebben op hulp. Zoals in Zuid-Afrika ubuntu bestaat, daar zijn ze met elkaar als collectief verantwoordelijk voor de

dingen die om hen heen gebeuren, zo kent de zorg zijn eigen frontwerkers die liever niet wachten totdat het uit de hand is gelopen maar 'uitrukken' wanneer de schade beperkt kan worden. Zeker wanneer het om iemand gaat die oordeelsonbekwaam is en de regie over zijn eigen leven is kwijtgeraakt.

Er wordt geleidelijk aan meer geschreven over de werkwijze van de bemoeizorg, maar er is tot op heden geen boek gepubliceerd dat zo back-to-basic is als dit boek. Het is alsof je naast de cliënt staat die wellicht bijzonder vreemd overkomt, en jij als goedwillende maar ver van onnozele zorgverlener, bladert in het boek en krijgt diverse handreikingen aangeboden om de cliënt met respect tegemoet te treden. Met behoud van eigen authenticiteit en veiligheid. Want als er 1 ding duidelijk is in de bemoeizorg, dan is het wel het zoeken naar wederkerigheid vanuit een volledig respect voor elkaar. Mensen die hierin werkzaam zijn, zijn in het verleden door Gert Schout al eens getypeerd als mensen die trouw kunnen zijn, creatief, werkend met compassie, vasthoudend, geduldig, altruïstisch en stressbestendig.

Tielens en Verster werken in deze dagelijkse praktijk en hebben goed gekeken hoe het werkt wanneer je aan de deur komt en vertelt dat je dat doet omdat je het idee hebt dat de ander wel hulp kan gebruiken. Onder het motto "eerst begrijpen, dan ingrijpen" (een van de vele 'tegeltjes- wijsheden die in het boek opgenomen zijn) laat de hulpverlener zichzelf kennen en werkt deze het liefst op een onverbloemde wijze naast de cliënt. "zacht waar het kan, hard als het nodig is". Want je laat iemand niet in de steek wanneer hij of zij richting het ravijn dendert, maar gaat er ook niet met een kanonneerboot op af wanneer de man stilletjes en angstig in de eigen woning weg zit te kwijnen. Het boek gaat in op de verleiding van de cliënt omdat een Jehova-getuige ook niet zo maar bij u op de stoel zit. Maar het boek geeft op geen enkele wijze tips van iemand die komt preken. Integendeel, preken werkt niet en overtuigen al helemaal niet wanneer de cliënt vermoedt dat de ondergang van de wereld wel eens dichterbij kan zijn dan hem lief is.

Wat de bemoeizorger wel kan doen, staat op verschillende plaatsen in het boek beschreven, en reken maar dat een aandachtige manier van aanwezig zijn (presentie), contact maken, luisteren naar betekenisvolle verhalen van de cliënt en het motiverend benaderen er vol passie in beschreven worden. Bent u benieuwd hoe dat moet? Dan is dit boek aan u besteed.

Het bijzondere is dat het boek door iedereen gelezen kan worden omdat het in heldere taal uitlegt hoe het er in de praktijk van de bemoeizorg aan toe gaat. Bovendien leest het boek als een trein en na mijn reis tussen Amsterdam en Groningen kon ik het uitgelezen dichtklappen. Dat zegt iets over de praktische en onderhoudende manier van schrijven. Of zoals het kapt terecht beschrijft: 'het is een boek met eenvoudige tips voor moeilijke zorg'. Een probleem is nu eenmaal niet iets om moeilijk over te doen, maar wel om er iets aan te doen. Het zal me niet verbazen dat Tielens en Verster binnenkort de collegezalen binnenkomen met een cliënt die van de straat is gehaald om de studenten eens straatwise te maken. En dit boek kan als verplicht aan de literatuurlijst voor de toekomstige bemoeizorger worden toegevoegd.